

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Nova vlada.

Nova vlada je sestavljena sle-
deče:

Predsedništvo, zunanji posli in di-
spozicijski fond: **Nikola Pašić** (radi-
kalec).

Notranje zadeve: **Milorad Dra-
šković** (demokrat).

Finance: **Kosta Stojanović** (de-
mokrat).

Prosveta: **Svetozar Pribičević** (de-
mokrat).

Trgovina in industrija: **dr. Veko-
slav Kukovec**.

Šume in rude: **dr. Hinko Krizman** (de-
mokrat).

Socijalna politika: **Milivoj Jova-
nović** (demokrat).

Pravosodje: **Marko Trifković** (ra-
dikalec).

Promet: **Jovan Jovanović** (radi-
kalec).

Poljedelstvo: **Velizar Janković** (radi-
kalec).

Agrarna reforma: **Nikola Uzano-
vić** (radikalec).

Pošte in telegraf: **Slavko Miletić** (radi-
kalec).

Potem na se ministrska lista neha.

Ministrstvo ver. še ni zasedeno.
Kakor se nam javlja, je natresnejši

kandidat za to važno mesto demo-
krat dr. Gregor Žerjav.

Tudi ministrstvo narodnega zdrav-
ja je še prosto. Bol za ta portfelj je
mihlen, ravno tako kakor za mini-
strstvo ver. Eden pošilja ljudi v cer-
kev, drugi pa v toplice. Ker pa nima
nobeden izmed teh dveh mož velikih
blagin, se prepušča borba za te
portfelje milostno Turkom ali pa
kmetom.

Ministrstvo izbrane se prepušča
ljubljanski družbi P. T. G. Ker je pa
g. Kerševan vse člane tega društva
polovil, bo ostalo to mesto dalje časa
nezasedeno.

Ministrstvo gradivina se je pre-
krstilo. So nesrečni ljudje ki izgovar-
jajo začetno črko boli trdo, namesto
g-k. Zato se za ta portfelj nihče ne
potegne. Slovenski demokrati so ta
portfelj odklonili.

Več o novi vladi težko rečemo.
Glavna signatura nove vlade je:
zrušen meščanski blok proti delav-
stvu. To na ni več satira, ampak isti-
na, gola istina.

Vlada in delavstvo.

Vlada je razelasil, da je vsak
komunističen pokret ustavljen.

Ravno tako je ustavila vse komu-
nistične liste in zaprla in zapečatila
vse komunistične lokale.

Dalje je vlada razdustila vsa komu-
nistična društva.

In tako dalje. Do 10. januarja
namreč, ko bo zopet prva seja kon-
stituantne.

Potem bomo pa objavljali same
intrigacije, ker je za konfiskacije
napir predrag.

Samo eno svarilo nai nam bo do-
voljeno:

Nihče nai ne pristopi h kaki demo-
kratski ustanovi!

Nihče nai ne pristopi h kaki kleri-
kalni ustanovi!

Nihče ne ve, če ne bo ena ali dru-
ga stranka proglašena za protidržav-
no, kadar pride nasprotna stranka
na vlado, in potem adio soldi!

Mi živimo v demokratični dobi!

Pred veliko industrijsko krizo v Sloveniji?

Ne, nismo le pred veliko indu-
strijsko krizo v Sloveniji, marveč se
nahajamo že globoko v njej in če ne
bo prišla prav hitra pomoč, bomo
imeli v mesecu dni tisoče delavcev,
zlasti kovinarskih in čisti brez za-
sluzka in brez nade, da dobe delo
drugod, ker je bila gospodarska po-
litika dosedanjih belgrijskih vlad le
politika malenkostnih vidikov. Tako
sodbo izrekamo navadno in prav
mnogo resnice v njej zakat. Če bi
bila centralna vlada, za katere delo-
vanje so sodegovorne tudi pokraj-
inske vlade, napravila o pravem času
dometen gospodarsko-političen pro-
gram upoštevaloč gospodarske od-
nošaje, potrebe posameznih pokra-
jin oziroma konsuma sloh, bi naša
industrija danes, če že ne cvetela, pa
vsaj bila pregazila najhujšo krizo in
se razvijala. Tako pa propada.

Seja strokovne komisije, ki se je
vršila v pondeljek, je obravnavala
to snov in prišla do zaključka da je
tukaj treba resnega dela. Ore v prvi
vrsti za delavstvo, ere pa tudi za
gospodarski razvoj, ker more blago-
stanje nastati le ob dobrem narod-
nem gospodarstvu. Zato zahteva po-
krajinska strokovna komisija nai-
prej dvoje in sicer začasne odred-
be, ki preprečijo, da se ne ustavi
večina industrijskih obratov, potem
pa, da se skliče državna anketa, se-
stoječa iz zastopnikov delavstva in-
dustričev in pripadajočih vladnih
organov (socijalno skrbstvo, javna
dela šume in rude, trgovina in obrt).

Industrija v Jugoslaviji se nahaja
v popolni anarhiji. Srbska zakono-
dala je umerjena izključno na pred-
vorne razmere, ki nikakor ne odgo-
varja današnji državi kateri so pri-
padle nove pokrajine s popolnoma
drugimi gospodarskimi razmera-
mi. Naravno je torej, da se mora tu
npraviati velika sprememba v gru-
paciji industrije, če hočemo, da se v

tem pogledu sanirajo razmere. Ni
vseeno, če ostane industrija taka ka-
kršna je bila pred vojno, ker je bila
umerjena v Sloveniji. Hrvaški in
Slavoniji ter Bosni no avstroogrskih
gospodarskih in političnih interesih,
je naravno, da se bo morala ta in-
dustrija sedaj urediti tako kakor za-
htevalo nove razmere. Industrija, ki
je služila avstroogrski politiki, drž-
avi ki je bila vsaj deloma industri-
jalna in ki je stremila zlasti za tem,
da se je razvijala industrija v notra-
nosti države v čimveč panogah ne
na na periferiji, je dovela do tega,
da so se pri nas razvijale tiste indu-
strije, ki jih je rabila država v ožjem
krogu doma ali pa za eksport, ne pa
za splošno potrebo. Tako je prišlo,
da imamo pri nas večinoma industri-
jo, ki je vezana na import surovin in
ki je iako malo raznolika. Razen ko-
vinarske, tekstilne in deloma lesne,
ki so na vse specializirane in iako
nepopolno urejene, lahko trdimo, da
nam industrije za sedanje nove po-
trebe zlasti v onih panogah, ki jih
najbolj potrebujemo skoro popolno-
ma manjka. Ne vagonov, ne lokomo-
tiv, ne sladkorja ne moremo delati
doma.

To je vprašanje ki se mora re-
šiti. Industrija v Jugoslaviji se mo-
ra izpopolniti, preurediti. Sedanje to-
varne, ki niso zmogljive za konkuren-
co na svetovnem trgu se morajo
preobraziti v tovarne, ki bodo odzo-
varile gospodarski politiki v novem
položaju, kar pa je mogoče napra-
viti le potem razgovora ankete, ki
nai se skliče v ta namen. Industriji
morajo pričeti novo toda smotreno
gospodarsko politiko, ker z doseda-
njo anarhijo v tem oziru ne pridemo
nikamor.

Za delavstvo tiči v sedanjih go-
spodarskih razmerah še neko drugo
sifno pomembno vprašanje. Tarna-
nje, da industrija propada, je tako

sološno, da ima z industriji vsa iav-
nost veliko sočutje. To sočutje iav-
nosti znaio industriji iako dobro iz-
rabljati. Izgovarjajo se na konkuren-
co iz Nemške Avstrije in na izvozno
carino poleg tega na špekulirajo in
verizijo s svojimi izdelki z inozem-
stvom zlasti z Italijo in delajo pri
tem prav dobre kupčije. Belgrijska
vlada ima v enem pogledu prav, da
zahteva izpopolnitev industrije doma
ter brani izvažati napolizdelke. In-
dustriji na tega ne marajo, ker z
eksportom zaslužijo ogromne vsote
in prav verjetno je da bodo skušali
sabotirati produkcijo iz navedenega
razloga in na zaraditega, da ustva-
rijo množice brezposelnega delav-
stva, ki bo moralo potem iz bede
srečati delo za vsako ceno ne-
glede na to, ali mu je zagotovljena
eksistenca ali ne.

Vse to slutimo. Četudi ni poseb-
nega dogovora med industrijci, le
vendar gotovo da se na tak napad
pripravljajo in da hočejo zadati de-
lavstvu v tem pogledu občuten uda-
rec. Zaraditega in zaradi nemoči
zdrave gospodarske politike, zahte-
vamo, da se čimprej skliče državna
anketa ki bo bodala pravo sliko de-
janskih razmer in pokazala, katere
smernice morajo obveljati. Delav-
stvo ne mara živeti v bedi, ker v
Jugoslaviji niti ni potrebno, če
zmaga namet.

Kmet in delavec.

Često čujemo, da kmet ne more
vzljubiti socialističnega nauka, da
kmet ne more biti socialist, da
kmet in industrijski delavec nemata
nič skupnega da so si niti interesi
popolnoma nasprotni itd. Poglejmo,
če to odgovarja resnici in ali ni
morda le agitacija, ki ima namen
razdvajati bodočo zavezništvo?

Najprej moramo ugotoviti, da je
domala 90 odstotkov mestnih de-
lavcev iz kmetijskih vrst. Sinovi,
bratje in hčere siromašnih kmetov,
ki ne morejo dobiti svojega posest-
va in se niti z delom na deželi ne
morejo prehraniti, beže trumoma iz
vasi v mesto, iščejo dela v tvornicah,
po kolodvorih in v prodajalnah
itd. Mestni delavci so potemtakem
bratje in otroci siromašnih kmetov.

A sedaj si ogledimo razmerje med
kmetom in delavcem. In tu moramo
takoj uvideti, da nikjer na zemlji,
zlasti ne v agrarni državi (kakršna
je naša) ni niti izdaleka misliti na
socialistično revolucijo, ki bi de-
lavskemu razredu prinesla osvobo-
jenje, če bi to revolucijo ne podpi-
rale kmetijske množice. Prav pri
nas ne bi bila mogoča diktatura
proletarijata, ako ne bi bila izve-
dena sporazumno s kmeti. Indus-
trijski proletarijat bi mogel zagospo-
dovati v nekaterih industrijskih
mestih, toda to gospodarstvo bi bilo
prav kratkotrajno, če ne bi kmetje
dali delavcem živili. V naši državi
bi v slučaju revolucije izšli kmetje
mnogo večji delo nego prebivalci
mest.

Ruska revolucija se je izvršila
samo s pomočjo kmetov. Res je
sicer, da ta pomoč ni bila aktivna,
ampak samo pasivna, ker se namir-
reč kmetje boljševiški revoluciji
niso upirali. Upirali se pa niso zato,
ker so boljševiki zemljo vzeli vele-
posestnikom in jo dali malim kme-
tom. Zato niso imeli kmetje nič
proti temu, kaj počno boljševiki v
mestih. S svojo pasivnostjo so
kmetje omogočili boljševikom v
Rusiji, da se še danes drže.

Naš kmet pa ni ruski muhik,
ampak je mnogo kulturnejši. Našim
kmetom ni vseeno, kdo v državi
vlada in vprašanje vlade se pri nas
ne da rešiti brez kmetov. Tega se
naši kmetje tudi zavedajo. S prole-
tarsko diktaturo se kmetje pri nas
ne bi sprizajnali. Zato bi morala biti
revolucija pri nas izvedena na dru-
gačen način kot pa si to mislio komu-
nisti. Brez sporazuma med kmeti in
delavci je pri nas revolucija nemogo-

ča, ker naš met ne bi ostal v revolu-
ciji nasiven kakor ruski. Naš kmet
je že danes svoj gospodar, ruski na ni
bil.

Kmet in delavec sta si po svoji
prirodi zaveznika. Nasprotstvo, ki
med obema obstoji, je samo navi-
dežno in umetno. To bodo tudi
kmetje sami kmalu uvideli in spo-
znali bodo, da tvorijo oni z delavci
vred glavni del naroda in države:
delavno ljudstvo.

Probujačoč se kmečko zavest
že opazamo v mnogih ozirih. Danes
stopa kmet pred uradnika že mno-
go samozavestnejše kakor pred
leti, ker ne vidi v uradniku nič več
svojega „gospoda“, ampak človeka,
ki je za to tu, da služi njegovim in-
teresom.

Da se je vzdignila kmečka sa-
mozavest, temu je največ pripo-
moglo socijalistično gibanje, ki se
je tudi med kmeti globoko ukore-
nilo. Socijalisti so se prvi borili
za splošno volilno pravico, ki je
dvignila tudi kmeta iz političnih ni-
žin in kmetje danes to vedo.

Kmet in delavec sta naravna za-
veznika; kmet proizvaja živež, ki
ga delavec potrebuje, delavec pa
izdeluje industrijsko orodje, katero
potrebuje kmet. Med obema pa
stoje vmes še vedno fabrikanti in-
dustrijski in prekupci. Kadar bo pa
prišla doba socializacije, bo padla
tudi zadnja zapreka ujedinjenja
kmetov z delavci. Na mesto pre-
kupcev pa bodo stopile zadrug.

Telegrami.

IMENOVANJE NOVE VLADE.

Belgrad. 1. Danes opoldne je bil
podpisan ukaz o novem kabinetu, ki
bo jutri ob enajstih položil prisego in
prevzel dolžnosti.

VLADNA REAKCIJA ZOPER KOMUNISTE.

Belgrad. 1. V Belgradu se je iz-
vršila hišna preiskava pri komunistih
ter so se izvršile nekatere aretacije.
Tekom včerajšnjega dne je bilo are-
tiranih okoli 100 oseb. Dokumenti, ki
so se našli pri komunistih in pri nje-
hovih sekcijskih, so se izročili belgrijs-
skemu sodišču. Ko so zaprl dom, je
došlo pismo s poročili iz Banjaluke,
v katerem neki študent, ne vedoč
belgrijske dogodke, javlja centralne-
mu komunističnemu odboru, da je v
Banjaluki vse pripravljeno za solida-
ren nastop. Vlada je storila vse, da
naide osebe, ki so v zvezi z akcijo v
tej stvari.

Skopje. 1. Zatvoritev komunistič-
nega doma in ustavitve lista »Zora«
se je izvršila v popolnem miru in
redu.

Belgrad 31. Zadnje dni našli
na raznih straneh dokumente o pri-
pravah za komunistično akcijo. ki bi
imela nadaljevati še nedovršene do-
godke v Bosni in na Slovenskem ter
da vsilijo državi državljansko vojs-
ko. »Radniške Novine« od srede so
nprinesele odredbo, nai se ustavi v če-
rtih vse delo in pozvale, nai se ta
dan zbere ljudstvo k zborovanju pod
geslom »V akcijo!« Na komunistič-
nem sestanku, ki se je vršil v tork
se je govorilo o »pripravljanju du-
hov in zbiranju proletarcev za vstop
v borbo, čim bo treha«. Vlada je proti
revolucionarnim odredila vse po-
trebno, da zatre gibanje. V sredo
zvečer se je vršila seja ministrskega
sveta, na kateri so bile sprejete va-
žne odločbe. Vlada je izdala naredbo,
ki je bila ponoči naložena po vsem
mestu, tako da je zjutraj mesto iz-
gledalo, kakor da je oblečeno v novo
belo obleko.

NOVI POSLOVNIK.

Belgrad. 1. Ministrski predsednik
Pašić bo začel jutri pogajanja z na-
čelniki strank glede novega poslov-
nika. Od strank so dosedaj predlo-
žili pismene predloge jugoslovanski
klub, muslimani in socijalni demo-
krati.

DRŽAVNI TAINIKI.

Belgrad 1. Kar se tiče imenova-
nja državnih tainikov v posameznih
ministrstvih bo izdan sklep tekmo
tega tedna. Državni tainik za zuna-
nje stvari bo menda dr. Spalajković.

TO JE USPEH KOMUNISTOV.

Brno. 31. Pri današnji volitvi ka-
tere se niso udeležile nemške stran-
ke, je bil pri ožji volitvi izvoljen za
župana narodni socialist dr. Mach.

Politične vesti.

+ Vlada in štrajh. Pod tem naslovom
poročja »Jutro« iz Belgrada, češ da vlada
s svojimi ukrepi proti štrajkom še ne misli
materijelno oškodovati delavstva! Vlada da
se baje zaveda, da so v mnogih obratih
meze delavstva prenizke in da socijalni
nedostaki zahtevajo korenite remeure.
Zato bo vlada baje v najkrajšem času odre-
dila posebno komisijo, ki bo obiskala večja
podjetja, da se prepriča na licu mesta o
razmerah! — Na kake načine skuša reak-
cija prikrajšati delavstvo v njegovih naj-
primitivnejših pravicah, o tem smo že mno-
go pisali in bomo žal še mnogo morali pi-
sati, o taki »posebni komisiji, ki se bo na
licu mesta prepričevala o razmerah delav-
stva«, bomo pa še posebej izrekli svojo be-
sedol!

+ Proroki. Demokratije so bili že pred
volitvami proroki. Seveda zelo slabi. Pro-
roki pa so še danes; in nič boljši kot pred
volitvami, ko so napovedovali svojo »sijaj-
no« zmago, dočim je resnica, da so kot na-
daljevana srbska meščanska opozicija dobi-
li večino svojih mandatov v Srbiji. Za nova
leta sta se v »Jutru« oglašala dva njihova
proroka, dr. Žerjav in dr. Kukovec. Obeata
svoji stranki »najboljšo« bodočnost in kap-
italistom najsladkejšo bonbone v bližnji bu-
dočnosti. Oba se veselita svoje baje »silno
sijajne strankarske konjunktore«. Eden pra-
vi, da »že čutimo, kako se marsikaj obrača
na bolje«, drugi se hvali, da bo »demokrat-
ska stranka« najmočnejša v državi in
se veseli tudi »konca nadvladanja klerikali-
zma, dasti so še mnogi interesi na tem še
bolj interesirani («odkritje priznanje!»)
itd. — Mi to samohvalisanje nove nastaj-
ajoče kapitalistične reakcije razumemo. V
koliko pa bodo te kapitalistične »proroke«
obveljale, o tem bo pa odločevalo organi-
zirano proletarsko ljudstvo, ki ga bo voga-
v boji zoper reakcijo socijalna demokracija!
In če dr. Kukovec z nekakim »pistol dem trdi
tudi to, češ da smo socijalisti« postali samo
slovenska stranka, bo »moral« še na svojo
kapitalistično žalost »morda« že v najbližji
budočnosti gledati na združen jugoslovans-
ki proletarijat, združen zoper združeno re-
akcijo.

+ »Naloge 1. 1848. so v Jugoslaviji
vendarle reševali 1. — 1921.« bodo pisale
bodoče zgodovine. Posebna vest »Narodne
Politike« javlja namreč, da so se demo-
krati in radikali »složili« glede reševanja
agrarne reforme v konstituenti. Določili so,
da se ima ukiniti fevdalno pravo, da se
veleposestnikom v Bosni in Hercegovini
odplača zemlja, ne plačala se pa v Hrvaški
in Slavoniji. To je dobro, v slogi je moč,
energične odprave starih grehov smo pa
tudi nekoliko potrebni. Ampak, dokler se
bodo demokrati, radikali in begi med se-
boj zedinjali, še ne bo tako kmalu hudega.
V Srbiji n. pr. se tkiz. agrarna reforma ne
bo izvedla, ker so tam veleposestniki —
radikali in demokrati. Tableau!

+ V noveletnem članku »Slov. Narod«
izjavlja g. dr. Tavčar, da ga revolucionar-
ne notice »Slov. Naroda« niso vznemirile in
da bo spal tako mirno kot doslej. Lahko
moč!

+ V »Jutru« piše dr. Kukovec za novo
leto: »Otresimo se te definitivne ljudi,
ki niso več za ta svet«. To je bral tudi dr.
Femež in je bil iako nejevoljen.

+ V ministrstvu financ so uvedli po-
log mest pomočnikov ministra tudi velevaž-
no mesto valencev. Ker je g. Adolf Ribni-
kar to mesto odklonil z motivacijo, da se
ne bo pustil od Gregorja Žerjava lasati,
pride kot najresnejši kandidat za to službo
v poštev gospod narodni otac dr. Lemež.

+ Komunisti prisegajo! Novosadska
»Sloboda« piše: 23. t. m. je imela komuni-

sična stranka (v Beogradu) sejo, na kateri se je odločila, da položi prisego in se udeleži dela ustavotvorne skupščine. — Za nas ne vsebuje ta kratka notica ničesar nepričakovane ali absurdnega, odkar so se komunistični voditelji sploh odločili, da kandidirajo nasproti vsem moskovskim pogojem v »antiboljševsko« konstituinto in to celo v tako, ki jo vodita danes dve stranki, katerih namen je konsolidirati meščansko - kapitalistični sistem in podpreti moč vladajoče dinastije. In da Markovičevci s svojim nastopanjem proti prisegi tudi niso imeli nikakršnega resnega namena, to smo vedeli že prej iz zelo značilnih izjav g. Markoviča samega, ki je dejal, da komunisti s prisego ne menijo delati »pitanj« in da jim gre samo za »manifestiranje«. Čudne manifestacije! Pameten človek bi mislil, da je tak hiter preobrat samo znak nečesa drugega, ali, kakor pravi »Sloboda«: znak, da je tudi komunistom dinarska valuta lažja od rubelske. To ne ustreza biti tako neutemeljeno, če se spomnimo na razne druge afeze. Če bi bili prepričani, da je g. komunistom res do kakih načel, bi jih vprašali: Ali je bilo treba toliko odlašanja, ko vendar vedo, kako malo jih more vezati usiljena prisega, pisana, ki jo ne smatrajo za resno niti dotičniki sami, ki so jo usilili, odkar pustijo obveljati vse pridržkov? Ali ni to nesmiselno tratenje časa, ki mu gredo na voljo na važno delo, medtem, ko jemlje njim pravico do stavljenja predlogov, ko delavci trpijo in čaka, da mu izvoljeni zastopniki priborijo liste, pravice, ki mu gredo kot človeku in državljanu. Ampak komunistom ni do resnega dela, še manj do načel, drugače bi po tolikih komedijah sploh ne prisegli. Sedaj pa bodo in še drug za drugim, pa se žige ne bodo mogli držati v žepu! Potem si še upajo blati ljudi, ki smatrajo pod svojo čast, da bi deljali za socializem z njihovimi metodami. Pokažite eno samo dejanje, s katerim bi se mogli povečevati, potem bomo z vami govorili kakor z ljudmi, ki jim je izvedba socialistične ideje res nekaj na srcu. Dotlej pa ostanete čisto navadni social — lažljivci!

+ Hvala bogu, samo pobožna želja! »Humanite« prinaša (z velikim vprašanjem seveda, kakor se spodobi) Hvasovo poročilo po »nekem madžarskem listu«, da je pri srbsko-bolgarski razmejitveni komisiji bolgarski stotnik Kuzov ustrelil srbskega generala, ki predseduje imenovani komisiji. — Hvala bogu, streljali so že, streljali, in ustrelili fenomenalnega kozla gospodje pri tistem »nekem madžarskem listu«, ki so to vest priobčili in jo »Havas«, preplašena nad novimi mednarodnimi konfliktami, ki bodo iz tega nastali, pobrala, da zadosti tudi senzacijskemu gozdu francoske debelejšje publike. »Havas« se že lahko meri z našim »Presbierojem«, kar se tiče priobčevanja plašljivih vest!

+ Iz parlamentarnih anekdot. »Četkoslovska Republika« beleži: Pri razpravi o mirovni pogodbi na seji čl. senata je povdarjal nem. senator Ledebur kako malo poznajo na zahodu razmere v srednji in vzhodni Evropi in je navedel v dokaz temu zgodbo, kako se je Clemenceau šulil pri razpravljanju o Vzhodni Galiciji, da je mogoče, da je priznana Poljski, ko menda vendar leži v Palestini. In poročevalce o teh mirovni pogodbi mu je odgovoril s sledečo zgodbo: Ko je Franc Jožef nekoč potoval po Galiciji, se je izrazil proti svojim spremljevalcem: »Sedaj, ko sem tu, šele vem, zakaj imam tudi naziv: kralj Jeruzalemski!«

+ Gladovna stavka rumunskih socialistov. Sedemdeset socialistov, ki jih je vlada dala zapreti zaradi zadnjega atentata v rumunskem senatu, je proglasilo gladovno stavko.

+ Zmanjšanje nemške državne banke. Po poročilu »Berliner Tageblatt« je končano zmanjšanje državne brambe na 100.000 mož. Ker pa še 10.000 mest ni napolnjenih, znaša sedaj število brambe 90.000 mož.

+ Rusko poljski odnošaji. »Kurjer Peranny« kategorično dementira ponovne vesti o novi vojni nevarnosti. Mirovna pogodba se bo najbrže podpisala že januarja meseca. Obstajajo sicer nekatere težkoče glede razdelitve zlatega zaklada, ki pa niso nepremostljive. Po zadnjih vestih je sovjetska vlada pripravljena dovoliti Poljakom gotove teritorialne koncesije, da bi tako dosegla pri Poljski, da zniža svoje zahteve glede zlatega zaklada. Tudi drugi poljski listi dementirajo vesti o vojni nevarnosti, ki jih razširjajo ruski reakcionarci.

+ Razcep francoske socialistične stranke. Na kongresu v Toursu se je po glasovanju o pristopu k tretji internacionali nadaljevala debata do polu dveh ponoči. Renaud in Frossard sta še enkrat prveza Longueta, naj se jim priključi, da se ne razruši enota stranke. Mistral in Paul Faure, sta govorila v imenu pripadnikov Longueta, ki so izjavili, da mora tla skupina stopiti iz stranke, ako komunistična večina ne desaurira javno izjavo »Rouviera. O polu dveh ponoči se je glasovalo o predlogih Renaud in Mistrala. Predlog Mistralov je ostal s 1367 glasovi proti 3247 glasovom v manjšini. S tem se je izvršila ločitev v francoski socialistični stranki. — Ko so komunisti zborovanje nadaljevali in skončali, so se se-

stali vsi obnovitelji in člani novega odprtega odbora ter izvedli fuzioniranje. Za predsednika je bil izvoljen Presmane. Sklenili so, da naj stranka enostavno predstavlja nadaljevanje nuficirane stranke, da naj sprejme amsterdamski program iz l. 1919 in da naj odkloni sodelovanje v vladi. Izdal se bo manifest na 150.000 pristašev socialistične stranke, ki so odklonili pristop k moskovski internacionali. Mayeras je prečital izjavo nove socialistične stranke, ki poudarja potrebo, da se prepreči vsaka nova vojna in da stranka ostane združena s strokovnimi organizacijami. Zastopniki nove stranke bodo šli meseca februarja na Dunaj, da se dobi podlaga za resnično novo internacionalo. Končno se je sklenil protest proti obsodbam madžarskih socialistov.

+ Obramba delodajalcev pred stavkami. Združeno nemških delodajalskih organizacij je ustanovilo v Berlinu nekako zavarovalnico proti vsem škodam, povzročenim od stavk. K novemu zavodu so pristopili že najpomembnejše delodajalske zveze. Zavod ima že znatne rezervne fondе. — In v takih časih delavstvo še cepi svoje moči!

+ Med tovariši ali: Kdaj bo pri nas revolucija? Pri zadnjem obisku zastopnikov ruskih strokovnih organizacij v čs. republiko so ti obiskali tudi moravsko-ostroveške železnice. Zastopniki delavstva so jih vodili po tov. objektih, ali produktivnosti za dobrodelne ustanove za delavstvo. Zastopniki so jih toraj vedli v tovarniško bolnico. Razočarani so bili vsled čistobe in uredbe zavoda in niso hoteli verjeti, da bi bila to ustanova zavoda, nad katerim imajo delavci nadzorstvo. Ko so jih pacienti sami prepričali o resnici, so delegatje najali z glavo in rekli: »Pri nas nimamo kaj takega!« V zavodni kantini so pokušali jedila, pregledali njih množino in končno majale z glavami izjavili: »Če boš delavstvo tako preživljalo, ne bo tujak mogoča revolucija niti čez tisoč let! Ako bi

pri nas dobili delavci toliko, bi to bilo nevarno!« (In bilo je to v kantini, s katero tamonajše delavstvo samo ni zadovoljno.) — Te besede nam povedo torej dovolj o načinu, kako se delajo komunistične revolucije in kako dolgo lahko obstajajo sovjetske republike. Lačen delavec je tedaj revolucionar; sit pa buržuj ali k večjemu »socializdalec«. Pri taki logiki: Bog z nami!

+ Najdaljša stavka, kar jih pomni zgodovina delavskega gibanja, je bila te dni končana. V maju 1919 so začeli stavkati delavci srebrnih rudnikov v Broken Hill v Novem Južnem Walesu (Avstralija) vsled neizpolnitve mezdnihtv zahtev. Ker ni došlo do sporazuma so rudnike zaprli. Sedaj pa po podrugem letu — so stavko končali vsled odločitve posredniškega sodnika, v kateri sta bili obe stranki zadovoljni. Rudarska družba cenil izgubo vsled stavke na 12 milijonov liber šterlingov (po današnjem stanju valute okrog tri in pol milijardo Kš.) —

+ Združena bavarska komunistična stranka je naznanila predsedniku deželnega zbora, da se je tvoril lastni poslanski klub komunistov v deželnem zboru. Frakcija ima sedem članov in od teh so štirje v zboru...

+ Bund in III. internacionala. Na zadnji glavni seji osrednjega odbora poljske in litvanske židovske socialistične stranke je prišlo na dnevni red vprašanje pristopa k III. internacionali. Zmagala je večina, ki je proti vstopu na podlagi 23 moskovskih pogojev. Manjšina je nato zahtevala naj se odposloje v Moskvo odposlanci, ki bi skušali doseči sporazum na drugi podlagi.

+ Volitev sovjotov v Petrogradu. Pri zadnjih volitvah v delavsko - kmečke kontrolne svete v Petersburgu je bilo izvoljenih 70% »neustrankarjev«, to je nekomunističnih kandidatov. In vse to v sedežu stroge diktature predsednika III. Internacionala Zinovjeva! Kako pa mora biti šele drugod?

Dnevna kronika.

Včeraj so bili v Ljubljani nalepljeni plakati, katerih vsebina je znani vladni razglas, katerih vsebina je znani vladni razglas proti komunistom. Ljudje so postajali mestoma v gručah pred plakati in debatirali o njih. Kako, tega pa ne moremo zapisati.

Novo stanovanjsko naredbo izda naša deželna vlada na inicijativno poverjenstva za socialno skrbstvo. Zdi se, da se s to naredbo ne namerava zadovoljiti drugega kot hišne pisarnike. Zoper eventualno poljubno odpuščanje stanovanj in zviševanje stanarin ml že vnaprej najodločneje protestiramo! In še celo v teh kritičnih gospodarskih časih, ki se obetajo!

Iz uradnih listov. »Uradni list« št. 150 z dne 31. dec. 1920 objavlja začasni poslovnik za ustavotvorno skupščino, naredbo o izpremembah v ureditvi delegacij ministrstva za finance, naredbo o ustanovitvi notarskih mest v Murski Soboti in Dolnji Lendavi, o ustanovitvi okrajnega sodišča in notarskega mesta v Prevaljah, dodelitvi občine Jezersko k sodnemu okraju Kranj, odločbo o sprejemanju geometrov, inženjerjev in geodetov v državno službo, o izpremembi predpisov o šolanju dijakov v inozemstvu, razpis glavne tobačne zaloge v Laškem do 25. jan. 1921. in razpis nekaterih učiteljskih služb.

Ministrstvo za narodno zdravje je zahtevalo od ministrskega sveta ponovni kredit poldruga milijona dinarjev po naknadnem kreditu 100 milijonov dinarjev za popravilo in dovršitev vseh področnih zgradb v Beogradu in notranosti Srbije.

Todor Štefanovič Milovski, novinar in književnik, bivši šef presbiroja, je umrl v Zopolju, kjer je opravljal službo tolmača na nekem veleposlstvu. Pokopali so ga v soboto ob 15. v Zemunu.

Travka delavskega življenja... Po mestu že vavaj razpoloženo silvestrske noči. V mizarski delavnici neke večje tvrdke marljivo in vztrajno vodi obličje po trdem in grčevnem lesu bežnece - mizar Michael Kogol, nad 50letni mož oče družine. Opoldne mu prinese žena pripravo delavske kosilo. Tiho, molče povzije kosilec. Žena mu predloži z okorno roko pisano pismo iz onih solčnih goriskih krajev... Dvigne se v njem hrepenenje po domači veseli, dehteti zemlji... Žena odide s kratkim pozdravom. V delavnico prifilajo njegovi tovariši - prijatelji. Ničesar ne opazijo na njem. Mali deček, njegov vsakdanji vesel spremljevalec dela, kateremu je neštevilo krat že pripovedoval povest o lepi solčni zemlji, ga zopet obišče... »Veli mu, naj prinese vrv... Deček izgne ter prinese vrv. Nato odide. Ko je delavnica prazna, stopi Michael za zabole in priveže vrv... Konec je. Kmalu zapazijo njegovo dejanje, toda prepozno je, niti zdravnikova uimeetnost mu ne more več priklicati življenja. Pridejo policijski organi in začno temeljito in resnih obrazov preiskovati drugače vsakdanji slučaj. Povprašujejo po vzrokih samoodločnega koraka v smrt. Pregledujejo njegove stvari in med njimi najdejo plačilni listek prejšnjega tedna, na katerem je bila zaznamovana tedenska plača v znesku 60 K.

Koze so se pojavile v Košnici v celjski okolici. Bila sta že dva smrtna slučaja.

Svojo mater je umoril. Dne 30. pr. m. je v St. Vidu nad Ljubljano mater vdovo Franjo Cirman umoril njen najmlajši sin ba je vsled tega, ker se je hotel zopet poročiti.

Pozabljena denarnica. Dobro nagrado dam onemu, kateri ml vrne mojo dne 30. XII. popoldne pozabljeno črno usnjato listnico z vsebino več važnih dokumentov, kateri so označeni z mojimi polnimi naslovom in nekaj tisočakov. Anton Klun, Ljubljana, Dalmatinova ulica 7. II. — k.

Najdeni so bili v petek 31. decembra m. l. pred vhodom glavne pošte na cesti trije majhni ključki zvezani z vrvice. — Lastnik jih dobi v upravi »Napreja«.

Izseljeniški škandal. Z ozirom na notico v »Slovenskem Narodu« od 30. t. m. pod naslovom »Izseljeniški škandal« se uradno ugotavlja, da v tej zadevi niso, kakor stoji v notici, zapleteni uradniki okrajnega glavarstva v Črnomlju, nego samo okrajni tajnik Zega, ki je bil dodeljen temu glavarstvu in proti kateremu je radi te zadeve odredilo sodišče zavarovalni zapor in uvedlo preiskavo.

Lovce opozarjamo, da dobe državne lovske karte, veljavne za vso kraljevino, le one osebe, ki se zgledajo z dokazili, da so lastniki zakupniki, podzakupniki lova ali pa gostje to je taki, katerim je lovski lastnik ali zakupnik dovolil iti v njegovo lovšče na lov. Poleg teh dokazil naj prinese vsak s seboj še »kolek« (v Ljubljani za 2 dinarja). Takša znaša 60 K. — Po znižani ceni dobi lovske karte ono zapriščeno osebo, ki je za nadzor lovišča potrebno. Znižane lovske karte veljajo le za dotično lovišče, za katero so izdane. Ako je posamezni lovski varstveni organ na pr. vabljen kot lovski gost v drugo lovišče, si mora kupiti državno lovsko karto (takša 60 K). V slučajih, ako bi bil lastnik, zakupnik, podzakupnik ali zakupnik lova obenem zapriščeni lovski varstveni organ, mu ne pristojata znižana lovska karta. Takša za znižano lovsko karto znaša 30 K. kolek pa 50 par.

Amerika za jug. deco.

Robert Lane, upravitelj ameriškega Rdečega križa za Evropo, je vred svojemu povratkom v Ameriko izjavil, da se je odločil, darovati 200.000 frankov za gradbo nove srednje šole v Podgorici v Črnigori. S tem darom se bo moglo nadaljevati delo zgradbe, ki je zastalo zaradi pomanjkanja sredstev. Ta denar prispeva ameriška šolska mladina. V novi šoli se bo vzdela spominška plošča v spomin na darežljivost ameriške dece.

V Črnigori se kuha vsak dan v 24 kuhinjah za približno 9000 otrok. Število kuhinj se bo povečalo, tako da se bo kuhalo za 15.000 otrok po zlini kakor poročila glavni urad ameriškega Rdečega križa v Washingtonu. Kuhinje se nahajajo v raznih krajih Črne gore. Poverjenik za prehra-

no v Črni gori je izrazil največje priznanje za delo, ki se vrši v korist dece. Službena poročila iz raznih občin pričajo, da ima ta vrsta pomoči mnogo uspehov in da je popularna. Občinstvo je povsodi navdušeno sprilčo takih izrazov ljubezni do otrok in pomaga pri tej akciji. Prehrana dece je pokazala jako ugodne posledice pri šolskem obisku. Kakor hitro so začele delovati kuhinje, je narasel šolski obisk od 50 do 100%. — Vsak dan prihaja na Cetinje v šolo bolniška strežnica ki pregleda otroke. Po njenem prizadevanju se je napravilo tudi začasno konališče za deco. Tukaj se otroci kopelijo in zdravijo, mnogokrat pa dobe tudi obleko.

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: Torek, 4. januarja, zaprto; Sreda, 5. Sen kresne noči v opernem gledališču ob dramski cenah, B. Četrtek, 6. Cvrček za pečko, izven. Petek, 7. Smrtin ples I, D. Sobota, 8. Smrtin ples II, D. Nedelja, 9. Cvrček za pečko, izven. Ponedeljek, 10. Smrtin ples I, C. Torek, 11. Smrtin ples II, C. Sreda, 12. Zaprto. — Opera: Torek, 4. januarja, Fra Diavolo, C. Sreda, 5. Sen kresne noči, dramska predstava, B. Četrtek, 6. Vesele žene v matorske, izven. Petek, 7. Od bajke do bajke, E. Sobota, 8. Lepa Vida, A. Nedelja, 9. Fra Diavolo, izven. Ponedeljek, 10. zaprto. Torek, 11. Tosca, B. Sreda, 12. Fra Diavolo, E.

Ljubomir Micić: Istočni greh. To delo znanega jugoslovskega pesnika - ekspresionista je izšlo v drugi izdaji in se dobiva pri M. Breyeru Jugoslovska znanstvena knjigarna, Illica, Zagreb. Cena posameznemu izvodu 12 K. Podrobnejšo poročilo si pridržujemo, za danes prav toplo priporočamo!

Gospodarstvo.

— Nov izvoz žita iz Beograda poročajo, da je vlada v Beogradu dovolila, da se izvozi v inozemstvo še 15.000 vagonov krušnega žita. — Beogradska porodica bo imela spet zlate čase, delavsko ljudstvo pa bo zastoj čakalo znižanja krušnih cen v Jugoslaviji. Edina smernica, po kateri se ravna v narodnem gospodarstvu gospodje od vlade, je stremljenje za profiti, za olajšanje bdele lačnega delovnega ljudstva se ne brigajo!

— Avstrijski uvoz in izvoz. Prihodnje dni se objavi z odobritvijo glavnega odseka mednarodnega sveta izdana nova odredba o uvozu, izvozu in prevozu blaga preko avstrijskih meja, ki vsebuje važne izpremembe. Zlasti se bo odsej splošna prepoved uvoza omejila na gotove vrste blaga. Na drugi strani se bo doslej dovoljeni uvoz iz Českoslovaške, Poljske in Madžarske prepovedal. Prepoved za izvoz se bo kolikor mogoče omejila. Prevoz je prost. Ta nova odredba stopi v veljavo 15. januarja 1921. Za prehodno dobo bo promet s strankami v finančnem ministrstvu glede uvoza, izvoza in prevoza prekinjen.

— Povečanje produkcije premoga na Angleskem. Sodelovanje lastnikov premogovnikov in rudarjev za povečano pridobivanje premoga je imelo presenetljiv uspeh. Po izkazu zadnjega tedna se je nakopalo za 100.000 ton več premoga, kakor prejšnji teden. Povprečno se je pridobilo, odkar se je zopet začelo delo, na teden 5.200.000 ton, kar bi znašalo na leto 260 milijonov ton. Razen že dovoljenih dveh šillingov bodo delavci vsled tega uspeha dobivali še 18 pencev dnevno.

— Metrični sistem v sovjetski Rusiji. Dekret sovjetske vlade določa, da se s 1. januarjem 1924 uvede v Rusiji metrični sistem. V državnih obratih pa se bo metrični sistem uporabljal že od leta 1922 dalje.

Po svetu.

— Umrl je voditelj tržaških socialistov Giovanni Oliva, bivši državni poslanec v dunajskem državnem zboru in ustanovitelj socialističnega glasila »Lavoratore«.

— Koliko je stalo odstranjenje snega na Dunaju? Dunajska mestna občina je imela po novjših poročilih pri odstranjevanju snega v dobi od 9. do 17. t. m. 8.936.000 K stroškov. Pri odstranjevanju snega je bilo zaposlenih skupno 38.827 delavcev in delavk, 518 snežnih plugov in 304 vozovi za odstranjenje snega.

— Anglija in Francija sta podpisali dogovor glede razdelitve Sirije in Palestine med seboj.

— Izložba v Münchnu. Letošnja velika izložba v Münchnu je bila otvorjena 21. t. m.

— 7 milijonov dolarjev novoletnega darila delavstvu. Znan ameriška tvrdka Ford Motor Co. je naznanila, da bo 1. januarja 1921 razdelila svojem delavstvu za več nego 7 milijard daril. Obenem bo izplačala na investicijske certifikate, ki so lastnina delavcev, 31. decembra poleg običajnih 6 proc. še 3 procentna dividenda. Za prvo polletje t. l. (31. julija) so jim na te certifikate že izplačali 8 odstotno divi-

dendo. — Tako delajo navadno ameriški milijarderji. Pa kdo ve, če jim ne bo delavstvo vsega tega še desetkrat morda celo stokrat poplačalo? Kdo ve?

— V Ameriki umre vsled jetike vsako leto 150.000 ljudi in statistike dokazujejo, da umre od te bolezni vsak osmi, ki se je je nalezel. In največ se pojavlja ravno v najbednejših rodbinah, tako da je tu jetika res proletarska bolezen.

— Strašna lakota v Kini traja še vedno in obsega tri province v severni Kini (Mooan, Santung in Chili). Površina teh provinc znaša nad 150.000 km² in prebivalstva imajo okrog 35 milijonov. V provincah že ni celo leto deževalo in ljudje se hranijo s travo in koreninami. Prebivalstvo prodaja otroke, da jih ne bo treba preživljati. Po naskromnejših računih je treba 180 milijonov dolarjev za vpostavitve javnega dela in za prehrano starcev in otrok. In teh 180 milijonov bo zadostovalo le, ako bo prihodnje leto izvanredno dobra letina, na kar pa po prorokovanju mnogih ni veliko upati. Kitajska vlada sama pa nima denarja in išče ga na vseh koncih in krajih. V Mandžuriji je letina izborna, enako tudi na jugu Kine. Ali mandžurskih zalog ni mogoče prepejati v gladujoče kraje deloma ker je del zalog že sedaj prodan japonskim spekulantom deloma pa, ker prevažajo po železnica neprestano le vojake za mandžurskega diktatorja generala Čan Si Lina. Na pomoč bednim je prišlo čila v prvi vrsti ameriška vlada. Velik vzrok lakote zlasti v provinci Chili je ta, da so posejali prevelik del province z makom, ne pa z žitom. Dasi določa poseben zakon maksimum makove setve pod velikimi kaznimi, se zato gubernator provincije (tkzv. due-jem) ne briga. Velika makova žetev mu prinaša namreč neizmerno dobička in zato nasilno prigania k setvi maka. Blaginja ljudstva je takim ljudem navadno deseta briga.

Dopisi.

Celje. Tukajšnjemu verižniškemu uradu se časih pripeti velika sreča na lovu po verižnikih, zaradi tega so nekonescijonirani verižniki že skoro vsi izginili, ker se jim »kšeft« več ne izplača. Ostali so le še koncesionirani. Zaradi tega je poskusil aktivni nadporočnik Brišček, in sicer bolj velepošteno, ker se v malem ne izplača. Kakor pravijo, je bil od tukajšnje vojaške uprave pooblaščen, da nakupi v Banatu več svinj, najbrže za božične praznike. Ob tej priložnosti je nakupil tudi 26 mastnih svinj, katere je potem pri tukajšnjih mesarjih ponudil za 250.000 kron. Verižniški urad je svinje zaplenil in sedaj se sklicujejo tukajšnji častniki, da prevzame vsak eno svinjo. Na ta način hočejo svojemu tovarišu pomagati iz zagate. Mi celo zadevno dobro zasledujemo in smo radovedni, kako se bo razvila. Najbrže bo celjski častniški zbor hvaležen svojemu tovarišu za preskrbljeno mast.

Sport.

Smučarske in sankarske tekme v Bohinju. — Zimskosportno življenje in vrveje obeta letos povsod številno udeležbo. Tudi Bohinj, kjer se bodo izvajale najrazličnejše zimskosportne interne in pvenstvene tekme se pripravila s polno paro, da se dokaže ne samo Slovencem, nego cel Jugoslaviji, da se ga upravičeno nazivlje »Jugoslovenski Davos«. — Program zimskosportnih tekem ni še fiksen, gotovo je samo to, da se bodo vršile letošnjo sezono v Bohinju sankarske in smučarske tekme na skakalnici in na turah. — Favoritom, ki reflektirajo na ugodna plačiranja v posameznih panogah priporočamo že danes, da se pravočasno seznajajo s tehničnimi skrivnostmi bohinijskega skakalstva, bohinijske smučske skakalnice in z navedeno nedolžnim terenom bohinijskega smučskih tur. Komur je ležeče na tem, da se plačira pri teh tekмах kolikor mogoče ugodno, za tega ne zadošča, da pride samo na dan tekme v Bohinju temveč pripravimo, da se tekoni vsaj entedenskega bivanja seznanijo s posebnostmi Bohinijskega terena.

Železniške zveze. Ko se bodo vsled rudarskega štrajka nastale težkoče odstranile, se bodo tudi železniške zveze zboljšale v prid sportnikom, tako da bo z Gorenjskega nazaj odhajal ob nedeljah vlak tako pozno, da se bo lahko izrazil cel dan. Južna železnica pa je pripravljena uvesti poseben vlak iz Zagreba ob 1. uri, ki bo imel zvezo na Gorenjsko. Vlak bo vozil vsak dan, ako se zanj prijavi vsakokrat 200 oseb.

Izdalatelji: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Srečno novo leto

svojim gostom in prijateljem!

Fran Krapež,
Narodna kavarana, Ljubljana.